

Hybridisering van middenveldorganisaties richting de markt

Een slecht idee, of toch niet helemaal?

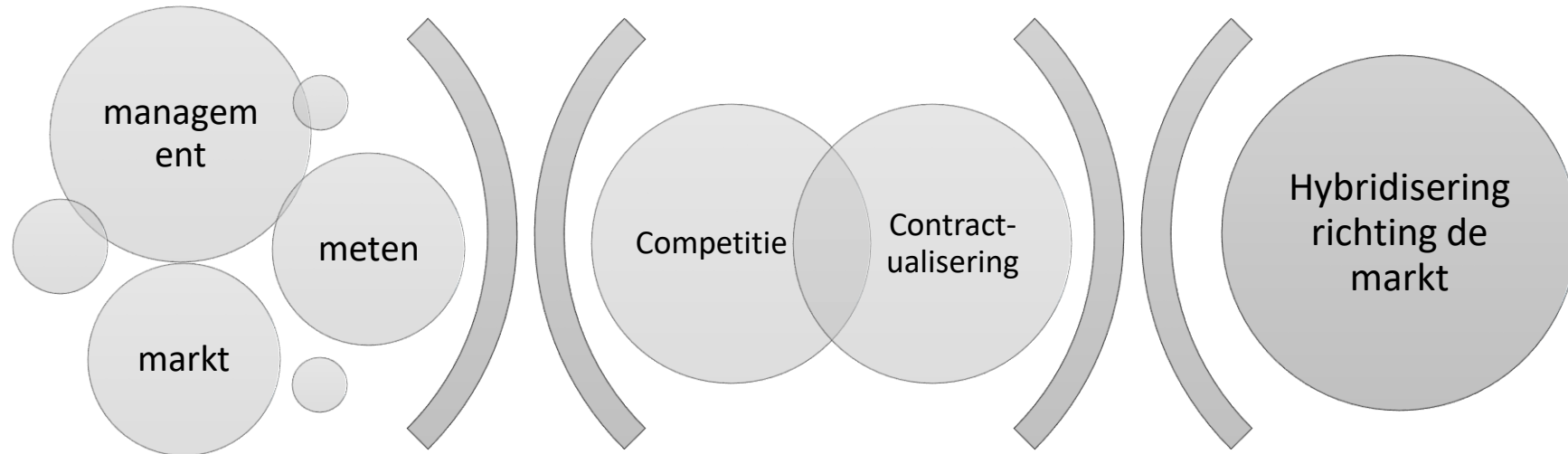
Björn Carré, Bram Verschuere & Ben Suykens

Wat is hybridisering richting de markt (niet)?

Een gelaagd fenomeen

Nieuw Publiek Management

Relatie overheid-middenveld

Middenveldorganisatie

Competitie en prestatiegerichte controle leiden tot betere publieke dienstverlening

- 'Gemengd organisatiegedrag'
- Drie vormen:
  - Commercialisering (inkomsten)
  - Corporatisering (bestuur)
  - Managerialisering (management)

Een geladen fenomeen

Sociaal werk zal politiek zijn of niet zijn

Vermarkting legt hypotheek op politiserend werken

Vermarkting van het sociaal werk

Wie garandeert de kwaliteit?

The Marketization of the Nonprofit Sector:
Civil Society at Risk?

Refusing the Market

**A Democratic Discourse for
Voluntary and Nonprofit Organizations**

	Doelstellingen	Inkomsten	Bestuur	Management
Verdienactiviteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Uitsluiting doelgroep - Afleiding kernactiviteiten 	<ul style="list-style-type: none"> - Financiële stabiliteit versterken 		<ul style="list-style-type: none"> - 'neemt' en 'geeft' personeel
'Bedrijfsmatige' bestuurders	<ul style="list-style-type: none"> - Focus op donors, ipv eindgebruikers 		<ul style="list-style-type: none"> - Beperkte inspraak (expertise) - Toegang corporate donors 	<ul style="list-style-type: none"> - Introductie tools
Management tools & prestatiemetingen	<ul style="list-style-type: none"> - Management tools, prestatiemetingen, en standaardisering werken - depolitisering in de hand 	<ul style="list-style-type: none"> - Versterkt efficiëntie 		<ul style="list-style-type: none"> - Demotivatie - Verhoogde werkdruk

Hybridisering van middenveldorganisaties **neemt toe, komt hoofdzakelijk voort uit externe druk en leidt tot een veelheid aan negatieve effecten.**

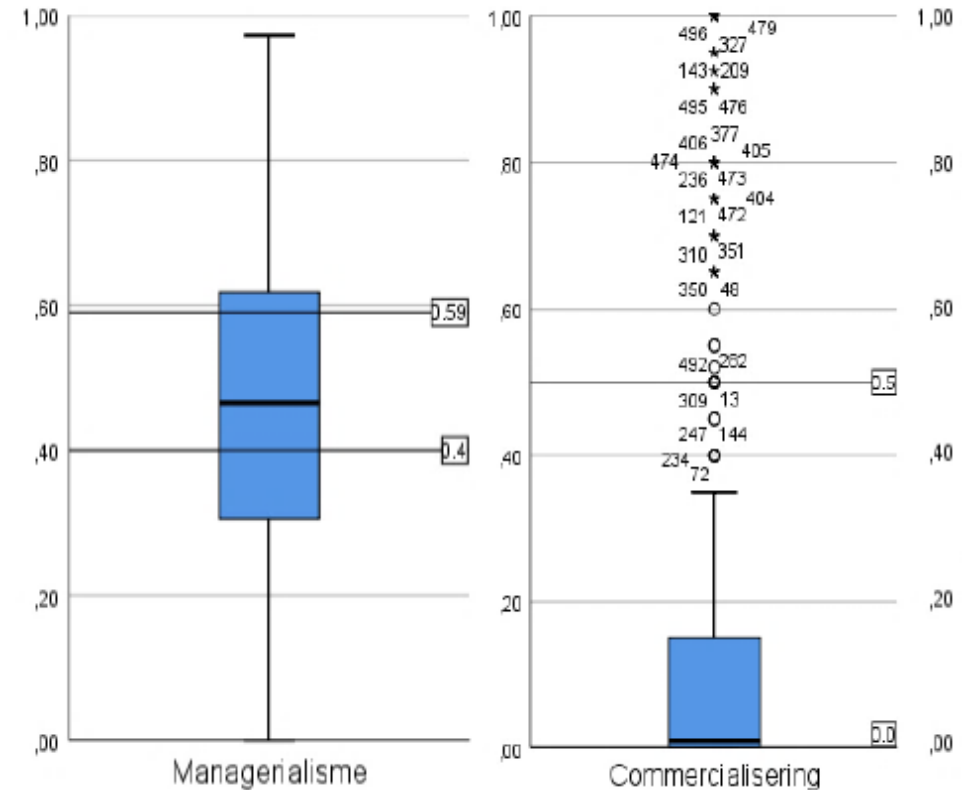
Een effect uitgediept: legitimiteit

Nonprofit of for-profit? Effect op legitimiteit

Legitimiteit = een inschatting door een 'derde' dat iets 'gepast is' (~geloofwaardigheid). Die inschatting kan eerder (Suchman, 1995) ...

- ... 'pragmatisch' zijn: vb. goede werkomstandigheden (vb. werknemer/vrijwilliger), inspraak (vb. bestuurder)
  - ... 'moreel' zijn: evaluatie op basis van persoonlijke normen en waarden
- Is hybridisering een slechte of goede zaak voor stakeholders van Vlaamse middenveldorganisaties?**
- Veel stakeholders, veel (verschillende) belangen
  - Drie comparatieve case studies

Catch 22? Hybridisering neemt en geeft legitimiteit ...

Externe stakeholders (~moreel)

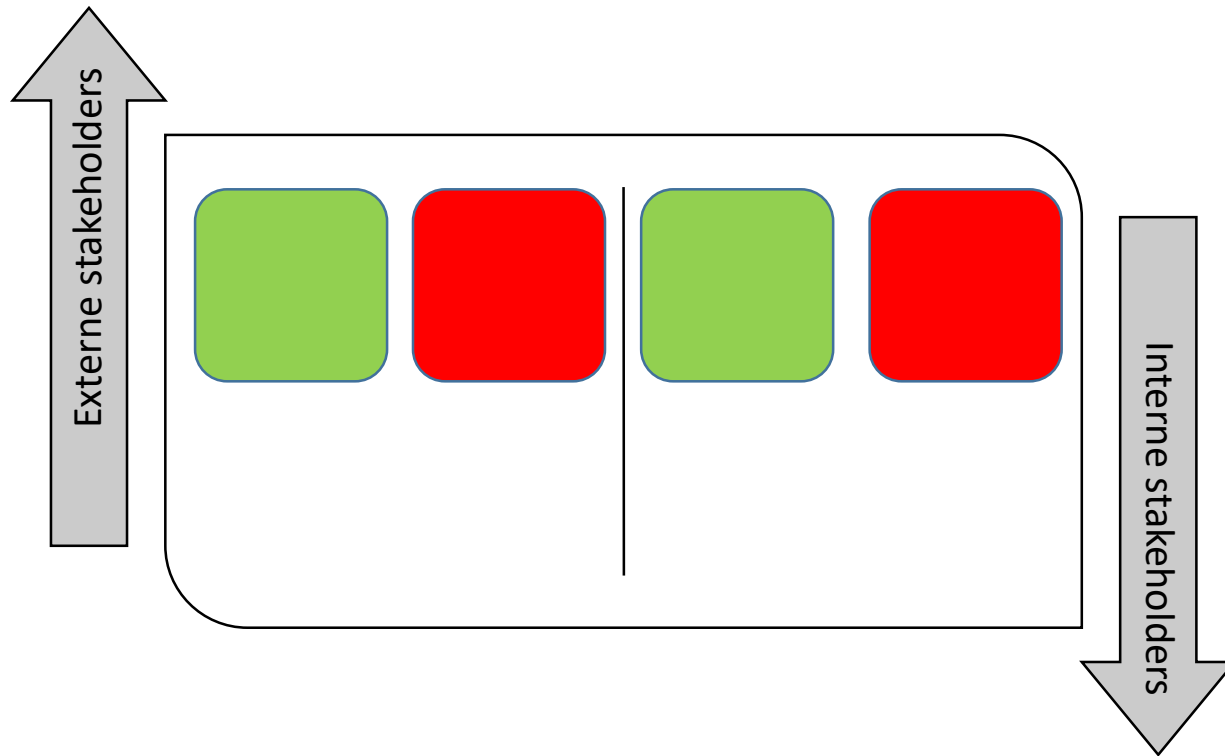
- Donors: nadruk 'op sociaal ondernemerschap' verhoogt de kans op donatie
- Overheid/koepelorganisatie ziet sociaal ondernemerschap als 'iets om naar te streven' binnen de sector (~voorbeeldfunctie)
- Het toekennen van een structurele subsidie omwille van een bedrijfsgerichte en professionele organisatiewerking

Interne stakeholders (~pragmatisch)

- Verhoogde werkdruk (personeel)
- Vrijwilligers: inschakelen als quasi-werknemers
- Doelgroepmedewerkers: minder kansen en een onderscheid tussen 'sterke' en 'zwakke' doelgroepmedewerkers
- Motivatie van personeelsleden die afneemt omwille van een duale werking (economische en sociale doelstellingen)

Reflectie effecten van hybridisering richting de markt

Richtvraag:

- Zijn de effecten en verschillen tussen stakeholders herkenbaar?

Strategieën

Wat verstaan we onder 'strategieën'?

- **Strategieën** = organisatorisch gedrag als antwoord op verwachtingen van interne en externe stakeholders. We maken een onderscheid tussen (Oliver, 1991) ...
  - a. 'voldoen' aan: vb. verzuchtingen van personeel meenemen en organigram opnieuw uittekenen
  - b. 'evenwicht vinden' in: vb. de missie is een woordenbrij waar men alle richtingen mee uit kan
  - c. 'ontwijken' van: vb. niet deelnemen aan sessies van de koepel over 'sociaal ondernemerschap'
  - d. 'afwijzen' van: vb. aangeven dat de klant niet altijd 'koning' is
  - e. 'beïnvloeden' van: vb. de perceptie creëren dat men als 'sociale ondernemende' organisatie beter werkt

Responsstrategieën: op zoek naar een balans?

Negatieve effecten verminderen:

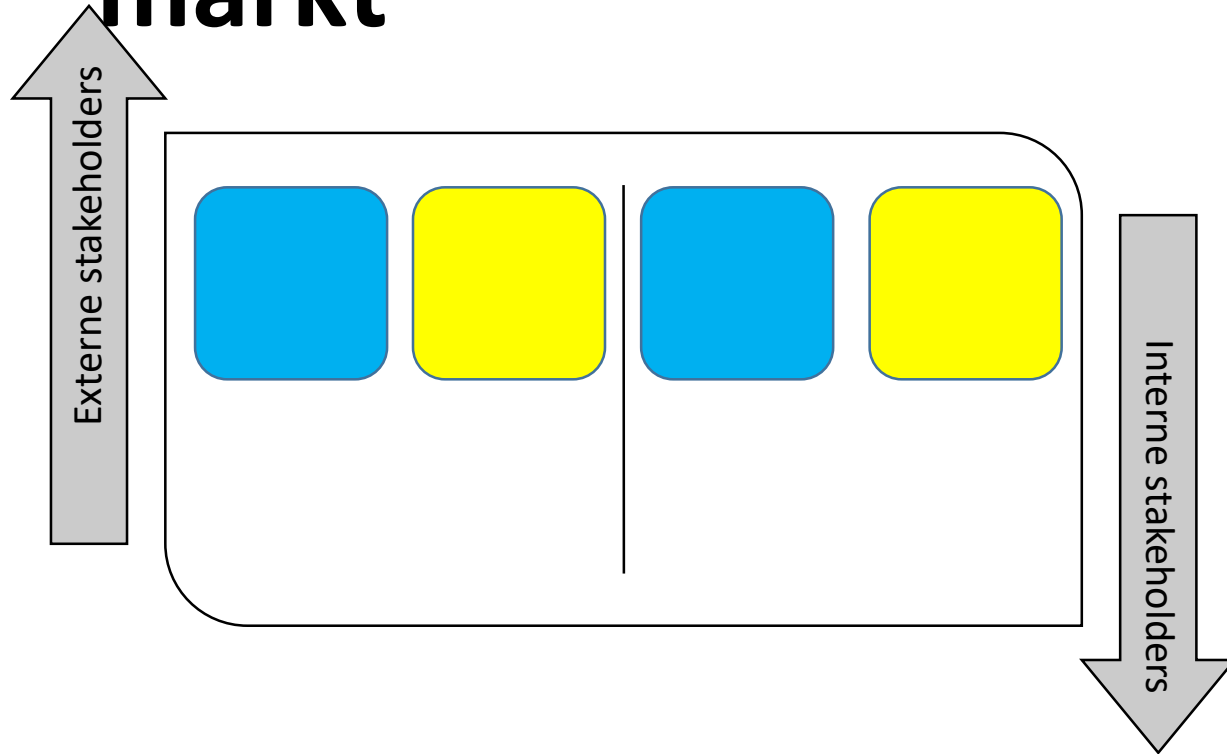
- Bijkomende functies en competenties om met bedrijfsgerichte managementtools aan de slag te gaan (personeel).
- Het inzetten op dragende vrijwilligers, een bepaald type vrijwilliger of een uitgebreidere vrijwilligerswerking (personeel).

Positieve effecten versterken:

- Zich positioneren t.o.v. concullega's: de nadruk op zowel economische als sociale doelstellingen (klanten/doelgroep).
- Fusies en schaalvoordelen om verder te kunnen inzetten op prestatiemetingen en managementtools (overheid).

Reflectie strategieën om legitiem te blijven in een context van hybridisering richting de markt

Richtvraag:

- Zijn deze strategieën herkenbaar en al dan niet effectief volgens u?

Conclusie

@CSIFlanders / #CSIFlanders

www.middenveldinnovatie.be

Hybridisering van middenveldorganisaties richting de markt: een slecht idee, of toch niet helemaal?

- Het is een gelaagd fenomeen met verschillende vormen, oorzaken, verwachtingen en effecten.
  - a. effect op legitimiteit: catch 22 tussen interne en externe stakeholders

- Hybridisering richting de markt daagt non-profit managers uit en leidt tot lastige discussies ...
  - a. organisatie- en contextgebonden (vb. passen binnen de missie)
  - b. instrument om deze discussies vorm te geven ...

Heeft u nog vragen of opmerkingen?

Universiteit Gent

Vakgroep Bestuurskunde en Publiek Management (EB25)

Campus Mercator - gebouw G

Henleykaai 84, 9000 Gent

Prof. Dr. Bram Verschuere

bram.verschuere@ugent.be

Ben Suykens

ben.suykens@ugent.be

Björn Carré

bjorn.carre@ugent.be

